

Ünite 1: Arapçada Kelime ve Cümle Çeşitleri
أنواع الكَلِمَة وَالجُمْلَة فِي اللُّغَة العَرَبِيَّةِ

Ünite 2: Cinsiyet Yönünden İsimler (Müzekker-Müennes)
المذَكَّرُ وَالْمؤنَّثُ

Ünite 3: Sayı Yönünden İsimler (Müfred-Tesniye-Cemi)
المفْرَدُ وَالمتنِّي وَالجمْعُ

Ünite 4: Belirlilik Yönünden İsimler (Marife-Nekre)
المَعْرِفَة وَالنكْرَة

Ünite 5: İ'râb Yönünden İsimler
إِعْرَابُ الأَسْمَاءِ

Ünite 6: İsim Cümlesinin Öğeleri
عَنَاصِرُ الجُمْلَة الإِسْمِيَّةِ (المُ ب تَدَا وَالخَبْرُ

Ünite 7: Fiil Cümlesinin Öğeleri
عَنَاصِرُ الجُمْلَة الفِعْلِيَّةِ (الفِعْلُ وَالفَاعِلُ وَالْمَفْعُولُ

Ünite 8: Harf-i Cerler
حُرُوفُ الجَرِّ

Ünite 9: İsim Tamlaması
الإِضَافَة

Ünite 10: Sıfat Tamlaması
الصِّفَة وَالْمَوْصُوفُ

Bu yayının basım, yayım ve satış hakları fotokopion.com ve site sahiplerine aittir. Bütün hakları saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün ilgililerin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, elektronik optik, mekanik ya da diğer yollarla basılması, çoğaltılması ve dağıtılması yasaktır.

No part of this publication may be reproduced or stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means mechanical, electronic, photocopy, magnetic tape or otherwise, without permission in writing from the fotokopion and owners.

Dersin Adı: Arapça-1

Dersin Kodu: ARA1001

22kasım
Dersin Dönemi: Güz Yarıyıl :1

Dersin Kredisi: 4

Dersin Soru Sayısı: 20

Ara Sınav Sorumlu Üniteler: 1-6

Dönem Sonu Sınavı Sorumlu Üniteleri: 1-10

ÜNİTE:1

Arapçada Kelime ve Cümle Çeşitleri أنواع الكَلِمَة وَالجُ مَلَة فِي اللُّغَة العَرَبِيَّة

BU ÜNİTEYLE İLGİLİ MUTLAKA BİLMENİZ GEREKENLER

Nankör insan,
her şeyin fiyatını
bilen fakat hiçbir
şeyin değerini
bilmeyen
kimsedir.

Oscar Wilde

2

*Arapçada da istediğimiz hususları kurduğumuz cümleler yoluyla ifade ederiz. Cümleler “anamlı ses veya ses birliği” şeklinde tanımlanabilecek olan kelimelerden oluşurlar.

*Arapçada cümlenin ne tür bir kelime ile başladığı önemlidir.

*Arapçada isim ile başlayan cümleler isim ve fiil ile başlayan cümleler de fiil cümlesidir. Bu sebeple, cümlelerin yapısını anlayabilmek için öncelikle kelimelerin çeşidinin bilinmesine ihtiyaç vardır.

*Arapçada isim, fiil ve harf olmak üzere üç çeşit kelime bulunmaktadır. Bunlar anlamları sayesinde bilinebilecekleri gibi özellikle isim ve fiil için geçerli olmak üzere bir takım şekilsel özellikleriyle de diğerlerinden ayırt edilebilirler.

*İsimler el takısı alma, başında cer harfi bulunabilme, sonuna yuvarlak tâ alabilme gibi şekilsel özelliklere sahipken fiiller de öncelerinde bulunan bazı edatlar ya da sonlarına eklenen zamirler gibi şeklen de tespit edilmelerini sağlayan alâmetler taşımaktadırlar.

*Bu ünite de kelime çeşitleri ve şekilsel özellikleri üzerinde durulduktan sonra Arapça cümlenin iki türünü teşkil eden isim ve fiil cümleleri ana hatlarıyla ele alınmaktadır.

*Dil öğrenirken önemli olan gramer kurallarını anlatabilmek değil karşılaşılan değişik tür örnekler üzerinde uygulayabilmek yani dilin kendisiyle karşı karşıya gelebilmektir.

Arapçada Kelime Çeşitleri

Kelime: Cümleleri meydana getiren ve bir takım anlamları gösteren sözlere kelime denir. Anamlı ses veya ses birliği şeklinde de tanımlanabilir. Arapçada üç çeşit kelime vardır: İsim, fiil, harf. Kelime kendisinden başkasındaki bir anlamı gösteriyorsa harftir. Bizzat kendindeki bir anlamı gösteriyorsa bakılır: Zaman anlamı gösteriyorsa fiil aksi halde isimdir. Bu kısa bilgiden sonra kelimenin üç çeşidi olan isim, fiil ve harfi daha yakından tanımaya geçebiliriz.

İsim: Zamana bağlı olmaksızın müstakil bir anlamı gösteren kelimedir. Varlıklara ad olan kelimelerdir şeklinde de ifade edilebilir. سَيَّارَةٌ، جَنَّةٌ، كِتَابٌ، حَسَنٌ kelimeleri isimdirler. İsimler en başta anlamlarıyla diğer kelime çeşitlerinden ayrılırlar. Bunun yanı sıra pek çoğu şekilsel olan bir takım alametler de isimleri ayırt etmemize yararlar. İsmın, fiil ve harften ayrıldığı başlıca alametleri/özelikleri şunlardır:

>> İsmın başına (ال) takısı gelebilir. Fiil ve harfin başına ise (ال) takısı gelmez. الجامعة، الفصل، kelimelerinde olduğu gibi.

>> İsmın başına (... آ، يا، أيا، أ) nida harflerinden birisi gelebilir. (يا عليُّ أخصنُّ إلى الفقيرِ) “Ey Ali! Fakire iyilik yap.” Örneğinde başında (يا) nida harfi bulunması (عليُّ) kelimesinin isim olduğunu göstermektedir. Zira fiil ve harflerin başına nida harflerinden birisinin gelmesi söz konusu değildir.

>> İsmın başına (... لى، عنى، لى، منى، الى، عنى، لى) cer harflerinden birisi gelebilir. Ayrıntısı 8. ünite de anlatılacağı üzere cer harfleri başına geldikleri isimlerin sonuna etki ederek mecrûr yaparlar. Müfred (tekil) isimlerde, cem-i müennesâlîmlerde (kurallı dişil çoğullarda) ve cem-i teksirlerde (küralsız/kırık çoğullarda) mecrûr olmanın alameti ismin son harekesinin kesra olmasıdır. (ذهبْتُ إلى السُّوقِ) “Çarşıya gittim” cümlesinde (السُّوقِ) kelimesi başındaki (ال) takısından ve cer harfinden de rahatlıkla anlaşıldığı üzere isimdir. (الى) cer harfi (السُّوقِ) kelimesinin son harekesinin kesra olmasının da sebebidir.

>> İsmın sonuna tenvin (iki üstün, iki ötre, iki esre) gelebilir. Fiil ve harfler ise tenvin almazlar. (بِعَثِّ مُحَمَّدٍ رَسُولًا) “Muhammed Peygamber olarak gönderildi.” cümlesinde (رَسُولًا) ve (مُحَمَّدًا) kelimeleri sonlarına aldıkları tenvinlerden de rahatlıkla anlaşıldığı üzere isimdirler.

>> İsmın sonuna yuvarlak tâ (tâ el-merbûta) gelebilir. (سَيَّارَةٌ، نافذة، شجرة) kelimelerinde olduğu gibi. Bir kelimenin sonuna gelen yuvarlak tâ, o kelimenin fiil ya da harf değil isim olduğunu gösterdiği gibi, istisnalar bir tarafa konursa aynı zamanda o ismin müennes (dişil) olduğunun da göstergesidir. Ayrıntılar “Cinsiyet Bakımından İsimler” ünitesinde ele alınacaktır.

>> İsim isnadı kabul eder. Yani müsned ileyh (kendisine isnad edilen) olur. Fiil ise müsned yani isnad edilendir, müsned ileyh olamaz. Bunu şu şekilde açabiliriz: Arapçada bir cümlenin var olabilmesi için bir müsned (bir başka şeye bağlanılan, onunla ilgili olarak söylenen yargı, değerlendirme, hüküm, oluş...) ve bir de müsned ileyh (bir yargı, değerlendirme, hükmün, oluşun... kendisiyle ilgili olduğu söylenen varlık) olması gereklidir.

Arapça fiil cümlelerinde fâil (özne), müsned ileyh, fiil ise müsneddir. (نامعليُّ) “Ali uyudu” cümlesinde iki unsur bulunmaktadır. Birincisi “uyuma” işi (müsned/fiil), diğeri de bu işin kendisine bağlandığı Ali (müsned